

לו:

עין משפט

בה א מיי פֿיד מהל' תרומות הלכה ז סמג עשין קלז טושי"ד סימן שלא פניו:
בו ב מיי פיו מהל' נדרים הלכה ו סמג לאוין רמב:
בז ג מיי פיו מהלכות ערכין הלכה ד:
בח ד מיי פ"א מהל' תמורה הלכה ד:
בט ה מיי פ"ד מהל' תרומות הלכה ז טושי"ע ש"ס:

תוספות

ותורם תרומתו לדעתו.

בגמ' מפיש' לשת מאן:
מי אביריני כיון דובותהואלא צריךדעת.
דזין ללדס שלא בפניו וחיבה מטעם שליחות שפיר הוי שליחותא ואלא דלמיריני בכל דוכתא דחיבה מטעם שליחות והכנה מילא ליה:
באן שוייה שליח.
ואתנא מורס:
אלא לדעתו דבעל הכרי האא קא מהני ליה דעביר שליחותיה.
כיון דהא דיע הוי כמו שטלויה ואיכא איסורא ודאי אי לאו דעמנו לא הוי איסורא דמשום הגזירה שרי אכל לדעתו דבעל (ובכר) מצי ידע ביה הוי כמו שטלויה ואלא לית:
א"ל לאו אין צריך דעת.
והא דלמיריני (בכ"מ כז.) מה אהם לדעתמס אף דעמנו י"ל דהיינו כשמורס משל בעל הכרי אכל במורס משלו לא אין צריך דעת וא"ת מיהי קשה לרי דהאיך דשוקל בעל אהאי לאושתא כהפירש ואבד אפי' בלא הפירש ואבד נמי דמזוה קעבד כי הכא י"ע מיהי ק"ק מהי שגא גבי מורס דמצינך דעת לתרוס אסור דשליחותיה קא עביד וצבי מחזיר אפידתו או ללמוד מורה אפילו לדעת יאה אסור כיון שאין מזהל לו ושמה יש לומר דבתורס בתמורה הדברני מלי בשליחות דלזין יכול לתרוס בלא דעתו ושין ציה שליחותיה קעביד טפי מאכריזה דמתיני וגם מזוה איכא פורעא לנתיב:
בל הרוצא.
אפילו אחר מני מרים ליה הלכך דעת יאה שליחותא ליה:
משאל בעל הכרי.
מימה דהכא משמע כיון דלמיר כל הרוצה לתרוס לא מהני ליה ובפרק המדיר בכתובות (דף ע'.) גבי המדיר אשמו מליהות לא עד ל' יום יעביד פירעט ופריך ופרענא לאו שליחותיה קעביד ומשני בזומר ובי הון אינו מפסיד ופריך ובי אמר הכי לאו שליחותיה קעביד והתני מי שהיה מושלך בזור ואמר כל השומע קולי יכחז גט לאשמו מושיני מי קאמר יוון כל הון קאמר אלמא דלי אמר כל השומע יוון שייך למימר שליחותיה קעביד ויש לומר כל השומע

איבעיא להו **התורם** משלו על של **חבירו** **לריך** דעסו או לא מי **אמרינן** כיון דזכות הוא לו לא **לריך** דעת.
דזינן ללדס שלא בפניו ומסתמא הוי ליה כשלוחיה:
אינימא לדעסיה דיליה.
דהאי תורם מאן שוייה שליח דהא דרש"י(ז) מה אהם לדעתמס אף שלוחמס **לדעתמס: אלא לדעסו דבעל הכרי הא מהני ליה דעביד שליחותיה.**
וכל שעושה שליחותו הרי מהנהו:
אלא אדעמא דנפשיה.
תמורס ולא חשבינן ליה מהנה כיון דמדעמיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר.
ואתנא ממתני' כחנן דלרבנן אי אפשר דלא גרע מפורע חובו דאסור לרבנן.
הרשב"א ז"ל.
ולי נראה אפי' לרבנן שרי דכיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של חבירו טובת הנאה של תורם איכא למימר דתורס לתת לאותו כהן שהוא רוצה מתכוין ודאדעמא דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמא דמדיר בעלמא מתהני:
אלא לאו אין לריך דעת.
ומאי דכתוב במקל'ת נסחי ואי אמרת לריך דעת הא קמהני ליה לישנא יתירא הוא דכבר אמרינן אינימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה:
**כדאמר רבא צאומר כל הרואה נכא נמי כצאומר כל הרואה נכא נמי באומר וכו' בעא מיניה רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של חבירו טובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו פירי דהאיך מי מתקנא כריא דההוא או דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי דהדין תרומה א"ל אמר קרא יאת כל תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת טובת הנאה דבעל הכרי הא קא מהני ליה אלא ש"מ טובת הנאה דיליה אמרי לא משל בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא וייתרום הכא נמי באומר וכו' בעא מיניה רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של חבירו טובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו פירי דהאיך מי מתקנא כריא דההוא או דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי דהדין תרומה א"ל אמר קרא יאת כל תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת טובת הנאה דבעל הכרי הא קא מהני ליה אלא ש"מ טובת הנאה דיליה אמרי לא משל בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא וייתרום ת"ש(י) דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן יהמקדיש מוסיף חומש יומתכפר עושה תמורה יהיהתורם משלו על שאינו שלו טובת הנאה שלו:
מלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא:
מקרא מ"ט לא ילמדנו משום דקמהני ליה מדרש נמי קמהני ליה אמר שמואל במקום שנוטלין שכר על המקרא ואין נוטלין שכר על המדרש מאי פסקא**

אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהני דלאו לישנא מעליא הוא כשיבא יתרוס והכי נמי מוכח דהא האומר כל הון אינו מפסיד והלך אחד וון אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל:
הפורס משלו על של חבירו טובת הנאה של מי.
כלומר מי זכאי בזמנית תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובת הנאה שלו.
טובת הנאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לזן בתו כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו דאפילו כהן המקייע צביה הגרנות (בכורות כז:) קרינן ציה שתחס ברית הלויה:
אי לאו פירי דהדין.
של תורם:
תבואת זרעך וגסת.
מלה

הנתינה בבעל הזרע דהיינו בעל הכרי:
ואי אמרת טובת הנאה לבעל הכרי הא קא מהני ליה.
שמוכה תורס לבעל הכרי ליתן אותה תרומה למי שירצה ושקיל מיניה טובת הנאה וגמלא מנהבו ממס:
המקדיש מוסיף חומש:
המקדיש בהמה לקרבנו של חבירו והוממה ורואה לפדותה.
מקדיש קרוי בעלים לענין שלריך להוסיף חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם:
המתכפר עושה סמורה.
כלומר אכל לענין תמורה הזוכה צה זה קרא דכתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך ונתת אעשר תעשר קאי וה"ק עשר תעשר ונתת דמעשר זכאי צנתינה והכי מפרש לה בזמס' תמורה [ז].:
מקרא מאי טעמא לא ילמדנו משום דקא מהני ליה.
כשאינו נוטל ממנו שכר:
מדרש נמי קא מהני ליה.
מהאי טעמא גופיה:

הקדשו אכל אם פדאו אחר אינו מוסיף חומש דכתיב ואם המקדיש יגאל ויסקף חמישית סכף ערכך:
ומתכפר עושה תמורה.
אם ראונו הפירש קרבן להספדו צו שמעון אם המיר צו שמעון מומר אכל לא ראונו:
טובת הנאה שלו.
של התורם דכתיב מעשר תבואתך ונתת מי עשער משלו קרי ציה וגסת וכן אימא בתמורה [ז].:

מוסף רש"י

דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן.
שלה דברים בתמן משלו את חובת חבירו (יומא ז.)
המקדיש מוסיף חומש.
המקדיש בהמה לללח צו חבירו טובה שעליה המקדיש הוי בעלים לענין מוספת חומש, אם הוממה וכל לחללה, אכל אם צה המתכפר לחללה אינו לריך להוסיף חומש, דגבי חומש כתיב (ויקרא כז) ואם המקדיש יגאל וגו', מקדיש ולא מתכפר (שם) ובכ"ז(י) ובח"ט (י) אז:
שם רואה לפדות הקדשו כגון שגנל צו מוס, יכול לפדותו ומוסיף חומש, אכל מימר אינו מוסיף חומש, דכתיב אם המקדיש וגו' על הקדש ראשון אתה מוסיף חומש ולא על הקדש שני, כגון תמורה.
ענין אחר, שאם הקדישו בית או שהיה ואחז בעלים לפדותו, לא פריך בלא חומש, דכתיב ואם המקדיש יגאל ויסקף חמישיתו, אכל אם גאלו אחר לא חייביה החמלא ליתן חומש (תמורה ב.)
ומתכפר עושה תמורה.
שם הפירש ישראל קרבן כדי שיספיק צו חבירו ישראל ואמר המתכפר

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

א(ז)ל' תבואתך וכן אימא כפי' הרא"ש דהכא ודע דדברי הר"ן כד"ה טובת הנאה עשר תעשר וכו' י"ע טובא דבענין עשר תעשר לא כתיב ונתת כי אם בחופן וכו' ירבה ממך הדרך ונתתה בכסף וגו' ע"ש(ג),
יומא (ז) וצח"ט ו.
תמורה (צ:) י"ג,
נדרים (נ"ח כב:),
ד (נ"ח כב:),
נדרים (כב:),
ה (מלאכי ב:),

תורה אור השלם

1. עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא הישרה ענה שנה:
ונתתה הכסף בכל אשר תאגדה נפשו בקקר ובצאון ובזין ובשכר ובכל אשר תשאקל נפשו ואבאלת שם לפני יי אלוהיך שמוחת אתה ובייתך:
דברים יד כב,
כו כי תבילה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת הפוסעך ונתתה ללוי לצור ליתום ואלאלמנה ואכליו בשעריך ושבוע:
דברים כו יב

הגהות הב"ח

א(ח) גמ' אינימא משל בעל הכרי על בעל הכרי ולדעתו ככ"ל ומצית מן ומיכת של נמחק:
(ב) שם אלא משלו על של בעל הכרי:
(ג) שם אלא לאו לדעסיה דנפשיה ואי אמרת התורם משלו על של חבירו לריך דעת ככ"ל:
(ד) רש"י ד"ה לעולם וד"ה צאומר דה"א:
(ה) ד"ה או דלמא אי לאו וכו':

פירוש הרא"ש

כיון דובות הוא לו.
שהוא פטור כריז תבואתו לא לריך דעת דלזן סהדי נתימא ליה והוי זכאי עשאו שטות:
או דלמא תבואה דיליה הוא וניחא למעבדה.
ויומר הוא חסן בתסורין ממוט ממה שעשה אחר שטותו הלכך מור הוא ולא הוי שטותו:
הא באן שוייה שליח.
הא אמרינן מה אהם לדעתמס אף שלוחמס לדעתמס:
אלא לאו אין צריך דעת.
דלע"ז דזכות הוא לו הוי זכאי שוייה שליח מ"מ כיון שגאל דעתו היה יכול לעשות לא מיקרי הגאה:
בל הרוצה לתרום יבא וייתרום.
לדעת איכא שליחות ליכא:
טובת הנאה של מי שיקבל סלע מעשראל כדי שימנה לזן בתו כהן:
את כל מעשר תבואתך ונתת.
מי שנתבואה שלו קרי ציה ונתת:
ואי אמרת טובת הנאה דבעל הכרי ב'.
ד"ה ללירי תורס משלו על של חבירו:
המקדיש מוסיף חומש.
כשפודה

הקדשו אכל אם פדאו אחר אינו מוסיף חומש דכתיב ואם המקדיש יגאל ויסקף חמישית סכף ערכך:
ומתכפר עושה תמורה.
אם ראונו הפירש קרבן להספדו צו שמעון אם המיר צו שמעון מומר אכל לא ראונו:
טובת הנאה שלו.
של התורם דכתיב מעשר תבואתך ונתת מי עשער משלו קרי ציה וגסת וכן אימא בתמורה [ז].:

זו תמס וזו תמורתו תמורה ולוקא, דכיון שהופרש לנרכו קרינא ציה קרבנו, דבתר המתכפר אולינן (שם) דלדיו הוי בעלים דריה (בבב"ס ז.) אכל המקדיש אם המיר צה אינה תמורה, דלזין ממירין בשל חארים, והאי לאו בעלים דריה הוא (יומא ז.).
והתורם משלו על שאינו שלו.
מתבואה שלו על שגנלן של חבירו לפטורי מן המעשרות (תמורה ב.).
טובת הנאה שלו.
כידו לתתה לכל כהן שירצה, ואם צה אחר ואמר היך סלע עז וכן תמורה זו לזן בתו כהן, שז הוי היא שהתמורה שלו, שנאמר כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך וגו' ונתתה ללוי וגו', תלה הכתוב הנתינה במי שמעשרה משלו (יומא ז) ובכ"ז(י) תמורה (ב:) ולא של הנאמס שבע"ה, ולא מצי שעין הלא כיון שנתמנה על בעל ע"ה נמאל דעתן סלע על של עמלו (תמורה ב.)
טובת הנאה, דבר מועט מקבל מ ישראל על מנת שיתן כל תרומותיו לזן בתו כהן (שם יט.)